

Különös könyv¹

A pénzérme

A kereskedő hazatért. Az asszonya nem akart ajtót nyitni. Azonnal világossá vált számára, hogy mi folyik itt. Berúgta az ajtót, és volt mit látnia. A szeretőt! Előrántotta a szekrényből a fegyverét, az ijedt férfitra szegezte és csak nézte, szótlánul. *Ne vedd el az életem!* Könyörgött a szerető. A kereskedő továbbra is csak hallgatott és nézte őt. A neje a szoba sarkában remegett a félelemtől. A szerető másra se tudott gondolni, csak arra, hogy úgy, ahogy van, anyaszült meztelesen kikerül az utcára. *Kérlek, ne tippord el a becsületedet,* könyörgött a szerető. *Egy dinárt kell hogy adj nekem,* mondta a kereskedő. A pénztárcájából kivett egy egydinárost, és az asztalra tette. *Egy dinárért nem vehetsz semmit, csak a nejemet,* mondta a kereskedő, és intett a szeretőnek, hogy elhagyhatja a házat... A kereskedő megjavította a bejárati ajtó zárát, a feleségének nem szólt egy rossz szót sem. De mindennap, ebéd és vacsora közben, a kapott dinárt forgatta ujjai között, nézegette, az asztalhoz ütögette, törölgette. A kereskedő fiai megkérdézték tőle, miért játszik állandóan azzal az érmével. *Ezt én magam kerestem meg,* mondta a kereskedő titokzatosan. Napokig játszott vele, forgatta, pörgette. Egy idő után az asszony mérget ivott. Eltemették. Nem sokkal ezután a kereskedő találkozott a szeretővel az utcán, és visszaadta neki az egydinárost.

Erdős Lehel fordítása

¹ Erdős Lehel fordítása második díjat nyert az idei Középszintű Művészeti Versenyek szlovén irodalmi fordításainak versenyén.

Hősiesség

Remko, az általános iskolai zenetanárom, úgy hazudott, mint a vízfolyás. Minden órán, akárhányszor csak alkalmá adódott rá. Egyszer azt hazudta, hogy a garázsában egy Ferrari parkol, amelyet azért nem vezet a városban, nehogy felkeltse vele a tolvajok figyelmét. Máskor meg azt, hogy Münchenben nekitámaszkodott egy épület falának, és az elmozdult a helyéről, *mert ennek az épületnek bizony kerekei voltak*. Mindezek ellenére azonban jó ember volt. Remko volt az egyetlen tanár, aki megkövetelte a diákoktól, hogy napi szinten tanulják a zeneművészetet. Sohasem szerettem a zenét, de a zene-történetet igen. Zeneszerzők, operák, szimfóniák... mindet kívülről kellett tudnunk. Meg még ennél többet is. Emlékszem, mikor Remko Pietro Mascagni *Cavalleria Rusticana* című operájáról beszélt. Ahogyan Alfio meggyilkolja Tirudut. Még azt is elmesélte, hogy egy alkalommal előadás közben az egyik énekes ténylegesen meggyilkolta a másik énekest, és a nézők azt hitték, hogy valóságos színészi játékot látnak, pedig valódi halál volt. Több mint húsz éven át emlékeztem erre a különös színpadi halálra. Mindig szerettem az irodalmat, így nem csoda, hogy a drámában történekről eszembe jutott Iaszon, aki idős korában az Argó hajón lelte halálát. Fejemben ezek a szavak forogtak:

*Hol szerezted dicsőséged,
ott kell hagynod fejed.*

Elmentem az iskolába, és megkérdeztem Remkótól, melyik könyvből tudhatom meg az operaénekes nevét, aki életét vesztette a színpadon. Hallgatott. Biztos voltam abban, hogy igazat mond, hiszen a zeneművészetről sohasem hazudott. Megígérte, hogy utánanéz. Egy idő után találkoztunk, mentegetőzött, hogy nem találta meg a könyvet, amelyben a tragikus eseményről olvasott. Ekkor elhatároztam, hogy utánajárok, hazudott-e ezúttal is. Fölhívtam Marija Kneževićet, az írónőt, akinek a szülei zenészek voltak. Nem tudtak róla. Azt javasolták, kérdezzem meg Stefan Milenković hegedűművészt. Avval kapcsolatban, hogy tényleg történt-e haláleset a *Cavalleria Rusticana* előadásán, ő sem tudott segíteni. De volt kinek írnia... Ám még Stefan Milenković barátja, Andrea Bocelli, a híres olasz tenor sem tudott semmit az esettel kapcsolatban. Viszont az ügy

felkeltette az érdeklődését, ezért kérdezősködni kezdett olasz operatörténeti körökben... Bocelli küldött is nekem egy levelet, melyben az állt, hogy a *Cavalleria Rusticana*t 1890. május 17-i premierjétől Pietro Mascagni 1945-ben bekövetkezett haláláig több mint tizennégyezerszer mutatták be, és csak a jó ég tudja, hogy mi minden történt ennyi fellépés alatt... Nem sokkal később összetalálkoztam Remko tanár úrral. Elmeséltem neki, mennyi helyen érdeklődtem, és hogy senki se tud semmilyen részletet a színpadon történt rejtélyes halálesettel kapcsolatban. Remko tanár úr közelebb hajolt hozzám, és csak annyit mondott: Ne vesztegesd az időd ilyen dolgokra. A zene egy nagy hazugság.